

40 års reglering av båtbottnfärger i Sverige

Från nationellt regelverk till EU-regler

Marstrand 15 oktober 2025

Katarina Malmberg

Isak Holmerin Patrik Ernby

Svenska regler för båtbottnfärger från 1985

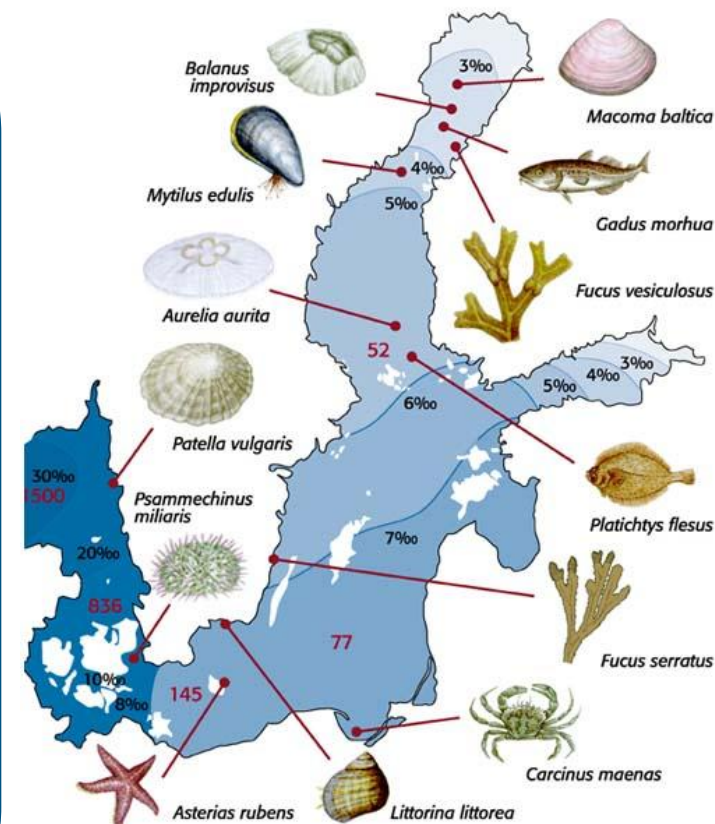
1985 - Båtbottnfärger med verksamma biocidämnen definieras som bekämpningsmedel*.

1989 - Tributyltenn (TBT) blir förbjudet på båtar < 25 m.

1993 – Båtbottnfärger får inte importeras och hanteras utan att vara godkända av Kemikalieinspektionen.

Innebär begränsningar för färger avsedda för fritidsbåtar:

- Fastställda gränsvärden för kopparläckage.
- Förbud för användning på båtar < 200 kg.
- Ej tillåtet för båtar i sjöar och i Bottenviken.

1998 - Biociddirektivet 98/8/EG

Direktivet gäller:

- Godkännande och utsläppande på marknaden av **biocidprodukter** för användning i Medlemsstater.
- **Ömsesidigt erkännande** av godkännanden inom gemenskapen
- Upprättande av en **förteckning över verksamma ämnen** som det är tillåtet att använda i biocidprodukter

Implementerades i svensk rätt genom reglerna i Miljöbalken, förordningar och föreskrifter.

1998 - Biociddirektivet 98/8/EG

Prövning enligt EU-reglerna sker i två steg:

Verksamheten prövas och
godkänns för en produkttyp inom EU...

...och därefter prövas berörda biocidprodukter

1998 - Biociddirektivet 98/8/EG

Direktivet innebär en mer omfattande prövning av produkter jämfört med prövning enligt svenska "äldre" regler.

- Risker för miljön – för vattenlevande- och *sedimentlevande* organismer
- Risker för hälsa – vid både påföring och *borttagning* av färg
- Effektivitet
- Kemiska parametrar – ex vis lagringshållbarhet

2000-pågåår – Granskning av existerande verksamma ämnen

Två faser:

1. Identifiering av verksamma ämnen i båtottenfärger som varit tillgängliga på marknaden före den 14 maj 2000.
2. Granskning av identifierade så kallade existerade ämnen för eventuellt uppförande på förteckningen över godkända verksamma ämnen som det är tillåtet att använda i biocidprodukter.

Biocidprodukter som innehåller existerande ämnen som ingår i granskningsprogrammet får vara kvar på marknaden under tiden granskningen pågår.

1998 – Prövning om förnyat godkännande

- Mindre restriktiva gränsvärden för kopparläckage för färger avsedda för fritidsbåtar på västkusten.
- Inga kopparfärger godkänns för fritidsbåtar på ostkusten
 - Behovet av färger för fritidsbåtar på ostkusten bedöms inte uppväga riskerna.

2011 – Ny prövning och nya fraser

- Kopparfärg åter godkänt för användning i Östersjön.
- Användningsområdet för färg avsedda för fritidsbåtar ändras:

”Huvudsaklig fart” ändras till ”huvudsaklig förtöjningsplats”

Motiveringen till detta är att fritidsbåtar ligger förtöjda under ca 90 % av tiden och det är rimligt att användningsvillkoren stämmer så bra som möjligt med bedömningsgrunderna.

2012 – Biocidproduktförordningen (BPR)

- BPR trädde i kraft 2013 och ersatte därmed biociddirektivet.
- Ett ytterligare steg för att harmonisera EU-marknaden i syfte att värna den fria rörligheten av produkter och varor.
- BPR tar i stora delar över reglerna i direktivet men innebär några nyheter:
 - Till exempel; regler för biocidbehandlade varor, uteslutningskriterier, substitution, undantag, nya ansökningstyper.

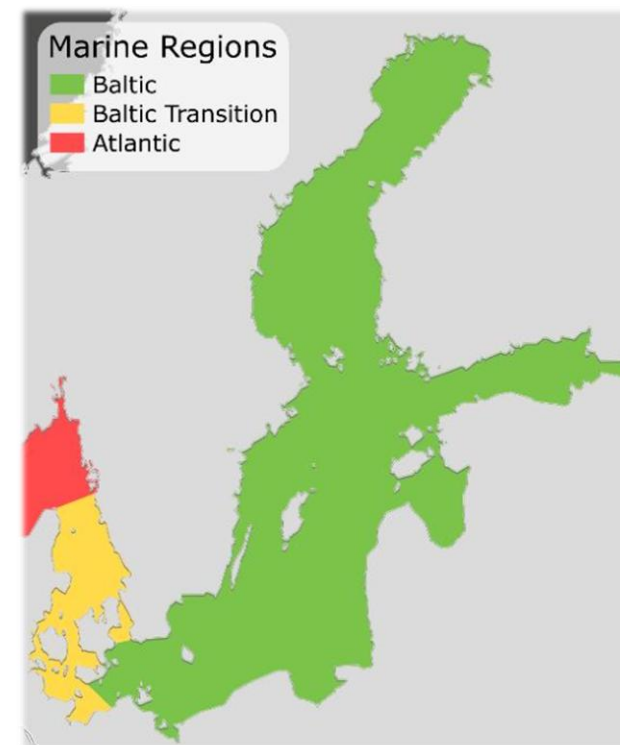
2016 - 2018

2016 – Beslut om att godkänna flera kopparämnen för användning i båtottenfärger – med godkännandedatum 1 januari 2018.

2017 – Ny vägledning för miljöriskbedömning av båtottenfärger publiceras.

- Innehåller nya regionala scenarier för olika vattentyper: Östersjön, "Baltic transition" Atlanten och Medelhavet.

Årsskiftet 2017/18 – Ca 20 ansökningar om produktgodkännande som ska prövas enligt BPR inkommer till Kemi (med annan Medlemsstat som utvärderande land).

2025 - Nuläge

- Ännu är inga båtbottnfärger godkända enligt EU-rätt i Sverige (vi väntar fortfarande på utvärderingar från de Medlemsstater som ska utvärdera dem).
- Flera verksamma ämnen utvärderas för förnyat godkännande.

Länkar

Publicerar information om alla biocidprodukter som är godkända *enligt BPR*.

<https://echa.europa.eu/sv/information-on-chemicals/biocidal-products>

Publicerar information om alla biocidprodukter som är godkända *i Sverige*.

<https://apps.kemi.se/BkmRegistret/Kemi.Spider.Web.External/>

Visar utfasningstider för produkter som inte längre är godkända.

- Fråga Kemikalieinspektionen (<https://www.kemi.se/fraga-kemikalieinspektionen>)